

Povinná přestávka mezi etapami u hotelu Weishorn (2337 m n. m.)

Rajské peklo Chandolin

„Seděl jsem vzadu na řvoucím sněžném skútru, který se řítí dolů z takového kopce, že jízda připomínala spíš pád. Křečovitě jsem se držel konstrukce za svými zády a cítil, jak se zadek stroje začíná vlastní vahou naklánět a snaží se předjet lehčí předek – v tu chvíli Olivier Favre, zástupce FISTC a otec tohoto závodu, sedící za řídky skútru, přidal plyn a skútr vyrovnal. Trochu jsem si oddechl – jen do té doby, než motor zavyl a k sedadlu mě přibilo přetížení hodné startujícího Apolla. Právě jsme totiž dosáhli dna rokle a Olivier nasměroval skútr k vrcholu dalšího kopce. Mezi myšlenkami o přežití, které mi vířily hlavou, jsem pomyslel na to, že před chvílí tudy jela psí spřežení – nemohl jsem než mushery a jejich psy hluboce obdivovat.“

Pár minut předtím, než se koncem března ozval telefon, ve kterém mě Pavel Kučera zval na Le Raid Blanc do Švýcarska, jsem se ještě domníval, že pro mne letošní sezona fotografování psích spřežení už skončila. Jsou ale věci, které nelze odmítnout - a tento extrémní alpský závod k nim rozhodně patří (nehledě na to, že tam ještě žádný český musher - ani fotograf - nikdy nebyl). O co vlastně jde? Le Raid Blanc, což lze

přeložit jako „Bílá vytrvalostní jízda“ nebo také jako „Bílý let“ (po absolvování zjistíte, že obě varianty jsou v určitých fázích závodu pravdivé), je závod psích spřežení, který, co se týká zdolávaných převýšení a prudkých sjezdů, představuje v evropských podmínkách vrchol toho, co lze ještě se psím spřežením absolvovat. Trať je velmi náročná na techniku jízdy a vyžaduje perfektní souhru mushera a jeho psů. Vysoké nároky jsou zde kladeny i na psy-

chiku všech zúčastněných - zejména v prudkých sjezdech. Psi, kteří z kopce nestíhají nebo dokonce brzdí, jsou z Le Raid Blanc dopředu vyloučeni. Kdo nemá odvahu, fyzické předpoklady a potěšení ze závodu, který vede jen nahoru nebo dolů, ten do Chandolin nejezdí.

Historie závodu

Ve Švýcarsku je závodů psích spřežení celá řada, všechny jsou však dole v údolí.

Le Raid Blanc 2005 – čtvrtý závod do série Iron Sled Dog Man

Ale protože i zde v Alpách začaly narůstat zimy s nedostatkem sněhu, napadlo švýcarského mushera Oliviera Favre uspořádat závod nahoře mezi horskými velikány. Tento horský vůdce a dobrodruh, žijící a trénující své psy v Chandolin, nejvýše položené osadě ve Švýcarsku (1960 m n. m.), doufal, že existuje sorta musherů, kterou k smrti nudí rovinky běžných závodů a kteří radostně přijmou výzvu dřiny, bolavých nohou, nedostatku kyslíku a litrů potu - to vše v nádherné kulise bílých štítů vysokých tři tisíce metrů. Že se nemýlil, dosvědčila účast na prvním ročníku Le Raid Blanc v roce 2002 - přijelo dvanáct spřežení. Všichni byli závodem nadšeni, a tak účast rok od roku stoupala. Na 4. ročník letos dorazilo 28 spřežení ze Švýcarska, Francie, Německa, Rakouska, Holandska, Belgie a poprvé i z České republiky.

IRON SLED DOG MAN – na hranici možností

S podobnou myšlenkou jako Olivier přišel před časem rakouský musher Walter Treichl. Uspořádal v Alpách dva závody psích spřežení náročné na převýšení - Wildkogel a Innerkrems - a spojil je v seriál nazvaný Iron Sled Dog Man (železný musher). O pár let později přidal k těmto dvěma závodům třetí extrémní závod (náročný zejména svojí délkou, zátěží na saních a povinnými bivaky ve sněhu) - Šediváčkův long v České republice, pořádaný Pavlem Kučerou. A když se o Walterových aktivitách doslechl Olivier, netrvalo dlouho a čtvrtým závodem v sérii Iron Sled Dog Man se stal Le Raid Blanc v Chandolin. Jediné, čeho se organizátoři obávali, byla velká vzdálenost mezi místy jednotlivých závodů a mezi bydlišti musherů - například z Orlických hor je to do Chandolin 1250 kilometrů! Že to byly obavy zbytečné, svědčí hojná účast zahraničních musherů na Šediváčkově longu i první český musher v Chandolin.

Jak probíhal čtvrtý ročník

Je sobota 2. dubna, devět hodin ráno. Slunce se schovává za horskými štíty a v základním táboře musherů je mezi stakeouty ještě stín. Přesto zde, na záchytném parkovišti a nejrovnějším místě v Chandolin, panuje čilý ruch. Musheři připravují do vaku saní povinnou výbavu, misky, náhradní postroje a šňůry pro psy a také to nejdůležitější - dostatek vody pro psy i pro sebe. Teplota se zatím pohybuje těsně pod nulou, ale všichni vědí, že za pár hodin jim bude ztraceně horko. Někteří závodníci pozorně zkoumají skluznici svých saní a nanášejí na ně vrstvy vos-

Holandřan N. Buskold se svými sibiřskými husky po náročném stoupaní

ku - ještě netuší, že za poslední dva dny slunce roztálo sníh na desítkách metrů stezky a že na hlině a kamenech nechají nejen vosk, ale i pár milimetrů skluznic (je to longový závod a podobné detaily tady nikdo neřeší). Na dvě stě metrů vzdálené místo startu je třeba donést saně a převést psy - na parkovišti není sníh. Deset hodin. Jedno za druhým se spřežení řadí za sebou a v rozmezí dvou minut opouští startovní čáru. Trať se klikatí po úbočí hory modřínovým lesem do výšky 2169 m, kde stromy mizí a kde bílou pláň křížuje několik lyžařských vleků. Závodníci míjejí restauraci a vydávají se do bílé pustiny, aby vystoupali se svými psy do výšky 2500 metrů. Zde, obklopeni alpskými štíty, střídavě sjíždějí a stoupají několik nekonečných kilometrů jako na houpačce, aby nakonec absolvovali závěrečné stoupaní do výšky 2800 metrů, kde leží nejvyšší místo celého závodu. Tady na

chvíli zastaví, aby nabrali dech a doplnili tekutiny. Musherům, kteří jsou zde poprvé, to ale příliš nejde - mají při pohledu na prudký sjezd, který je čeká, příliš stažené hrdlo. Konec dopolední etapy čeká spřežení o pět set metrů níž u hotelu Weisshorn (2337 m n. m.). Většina musherů jen napojí své tahouny a zhroutí se na saně - mají dvě hodiny na to, aby nabrali ztracené síly. Na druhou, odpolední etapu, startují v 15 hodin. Čeká je stoupaní do výšky 2500 metrů a poté desetikilometrový sjezd do cíle. Večer, kdy už nakrmení psi spí ve svých boxech, začíná mushermeeting. Nese se v duchu místních tradic - závodníci si pochutnávají na skvělém švýcarském sýru a zapíjejí ho vínem, které dozrálo v alpských údolích. Únava z náročného závodu na sebe však nenechá dlouho čekat - po desáté všichni odcházejí spát. Neděle je věrnou kopií soboty - jen spřežení startují od toho nejpomalejšího, takže na stezce je k vidění daleko více předjíždění.

Bilance Le Raid Blanc 2005

Z osmadvaceti musherů, kteří se v sobotu ráno postavili na start, jich během závodu šest odstoupilo. Spřežení absolvovala 80 km trati, celkem nastoupala 3400 metrů a sjela 3200 výškových metrů. Mezi 28 závodníky byly i tři ženy - a vedly si skvěle. Dvě z nich obsadily ve své kategorii první místo. Le Raid Blanc je něco, o čem se nedá vyprávět - to se musí zažít. V neděli večer, když jsme se z Chandolin dívali na vzdálenou siluetu Matterhornu, osvětlenou zapadajícím sluncem, jsme věděli, že tu nejsme naposledy. Nic na tom neměnilo ani to, že nás od českých hranic dělila probdělá noc a třináct hodin jízdy. *Miroslav Kubeček*

Rakouský závodník Hans Molcík mezi třítisícovými kulisami Alp